

PROCES (99) *sb m*

-s (28), -ss (25); -ss- (38), -s- (8).

o oraz e jasne.

sg *N* proces (35). ◇ *G* processu (21). ◇ *D* processowi (1). ◇ *A* proces (18). ◇ *I* processem (2); -em (1), -(e)m (1). ◇ *L* processie (13). ◇ *pl* *G* processów (2); -ów (1), -(o)w (1). ◇ *A* processy (6). ◇ *I* processy (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XIX w.

1. *Postępowanie sądowe, sprawa sądowa; processus Mymer¹; persecutio, processus iuris a. iudiciarius, tenor iuris, usus fori Cn [processus – postępowanie, pochodzenie, wspomaganie Mącz 44d; – postępek Calep; postępek prawny – processus iudiciarius a. iuris Cn] (45) : Mymer¹ 12v; A iż w Confaederatye super trans- greffores iey nie Procelsum ordinarium ale consurrectionem postanowiono, Tedy bacząc iż toskutku swegobrac nie mogło, do namowy zwykłego Procelsu vciekaią się. ActReg 19, 8, 21; Tákowymże processem wolno będzie káżdému dochodzić possessiiey dóbr nálznych/ gđzieby ie komu gwałtem odiyto SarnStat 7; Tákże y procesy/ ták Stároftóm iáko y Poborcóm y Száfármóm eo nomine intentowáné/ Intigatorowie przywieźć powinni będą. SarnStat 414, 58, 151, 401, 544, 545 [2 r.] (17).*

proces przeciwko komu (a. contra aliquem), przeciwko czemu (4:1): Proces contra rebelles postanowion. ActReg 74, 21, 61; A gđzieby który Stároftá w tym był obwiniony y przekonány/ tedy tákiz proces/ y exekucia tákoważ ma byđć przeciwko nim vczynioná SarnStat 119, 1042.

proces o co (1): gdyby szláchćic szláchćicá fwą władzą poymał, 100. grzywien iáko zá głowę było niedawno, y rok siedzieć ná dnie y tyle troie, et caet. y Proces o to. SarnStat 627.

proces w czym [= czego dotyczący] (2): tákże y process w tákíey [sprawie tákí ma byđć/ iáki iest opifány w Conftituciiiey Koronáciiey nálzey SarnStat 119, 22.

W połączeniu szeregowym (1): Bo w káždéy z tych iurifdicy zofobná/ inákłzé iest pozwánie/ inákłzy process/ inákłza Exekucia. SarnStat *4.

Wyrażenia: »proces prawny, prawa« [szyk 13:1] (10:4): ná trzecim mieyfcu przychodzi mówić o lámey praktyce: to iest, o Procesie práwnym, który iest troiáki SarnStat 716; Iáki przed Stároftą proces práwá bywa SarnStat 829; DRVGA CZĘSC PROCESSV PRAWNEgo: gdy iuz łąd záczyzna controuerfiá rozbiérác, y o niey diwinowác SarnStat 1291, 22, 416, 551, 716 [3 r.], 782 (14).

»proces sądowy« (1): [Statuty przeciw męzobójcom uczynione w egzekucyjá nie przychodziły] bo ci/ którzy mieli popiérác ná główniká/ y konwiktiá głowy czynić/ iednáli fie: [...] ábo w procesie łądowym ták folgowáli/ że głównicy win práwem opifánych vchodźili. SarnStat 612.

Szeregi: »actiones, (albo) proces« [szyk 2:1] (3): Actiones, álbo Procefs iáko Polacy zowiá in tria diuiduⁿtur. SarnStat 552, 551, 716.

»proces a (i) egzekucyja« (2): nienależy co inszego czynic iedno sam Proces a executiá przeciwko gwałtownikom iey [konfederacyjej] modo suprascripto namowic ActReg 21; SarnStat 119. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»proces i (albo) postępek« (2): Téz Séymy/ Wiécá/ Roki Ziemfkie y fady wedle zwyczajú y fpofohu w téy mierze zdawná dzierzánego [...] máią mieć fwóy Procels y poftępek [*progressum et processum JanStat 798*]. *SarnStat 1054, 247.*

»sprawy i processy« (1): [*ustawiamy*] iż wżyfctkie fprawy y processy ták Práwné iáko nie Práwné/ któreby przeciwko temu wiecznému y nieodmiennému Dekrétowi/ [...] były czynioné/ nikkzemné [...] czyniémy *SarnStat 1042.*

2. *Przepis prawny, ustawa; forma iuris a. iurisdictionis, formula, norma iuris, via iuris Cn (39) : ActReg 19 [2 r.];* Iákoż to fłufzna/ [...] powfzechne práwo zgwałćić/ ábo ie nowym procesem záwikláć/ gwoli nowym iákimfi priwatnych ludzi áffektom y żádzam? *PowodPr 44.*

proces do czego (1): Bo iesli do Confaederatíey osobny Proces miałbydz sequeretur. żeby do kazdego statutu okazađą krzywde speciale procesum potrzeba było *ActReg 18.*

proces o co (1): Tenże proces ma byđż záchowány w W.X. Litewfkim/ tylko o prowentá ftołu nálfzého. *SarnStat 7.*

Ze zdaniem przydawkowym (1): Proces, iáko ma w téy mierze Podskárbi poftępic *SarnStat 413.*

a. *Dotyczący działań sądowych (33) :* Woiewodztwo Ráwfkie ácz Proces nowy przyięło/ wżákoż zá zwoleniem á prósbámi Połow z niego ma być wiecznie wolne od pámiętnego *UstPraw K2v; ActReg 19;* Tedy ich procesowi dawnému/ przy którym ie wcale zoftáwuie/ tá Conftitucia derogowác niemoże *SarnStat 1150;* áby fie nie wáżyli ludzie wtórego pozwu nie dáwác zá piérwzy záraz [...]: Lékárstwo ználeżioné w Procefié, áby ftroná przysięglá, że o piérwzym pozwie nie wiedziałá. *SarnStat [1281], 469 żp, 751, 776 [2 r.], 821.*

proces czego [= czego dotyczący] (2): Gdy Zyđowi dáđzą winę o zábićie dżięćięćiá. Iákoż tego *ad magicas artes* wżywáią. Támże proces oczyścienia. *SarnStat 245, 440.*

proces czego [= stosowany przez coś] (1): POCZYNA fie Procels práwny Stárości, *Brachij Regalis,* kędy fie kończy Procels fádu Ziemfkiego *SarnStat 544.*

proces czego [= zawarty w czymś] (1): A czofie doticze fpraw, przypozwov, i przypoviaftv dofycz wczynieniv iako w Proceffie a wformvlie statutu nowego iest opifáno. *ComCrac 22.*

proces przeciw komu (a. contra aliquem) (3): ActReg 12; Iełcze fnádniefzy proces przeciw tym, co z rułnicá bądz po tárgu, bądz po wefelu chodzą, y ná Séymikách. *SarnStat 500, 73.*

Wyrażenia: »proces graniczny« [*szyk 5:1*] (6): (*nagł*) DRVGA CZĘSC PROCESSV GRANICZNEGO. (-) Przy lámym iuż wiedzieniu gránic *SarnStat 464, 456, 460, 468, 472, 1308.*

»proces prawny, prawa« (5:3): Bo rzeczy té/ które były nie ták potrzebnie w Státut námiéřzáné vprzátanálem/ [...] á iednom lám process práwá zoftáwił y *effentialia.* *SarnStat *4; VPOMINA KROL,* áby iednoftáyny był *Proces* práwny wżędźie *SarnStat 545, 544 [2 r.], 823 żp, 1313; PowodPr 23, 64.*

Szeregi: »proces abo postępek« (1): Prokuratorowie náłzy práwo/ [...] iáko wołkowego nołá náćiągną: y co czás/ á niekiedy co fady/ to nowe Procelsy ábo poftępki práwne wymyśláią *PowodPr 64.*

»prawo i proces« (1): záčzym by też roznicá iáka byłá (iáko według práwá y procesu żadney nie było) tedy [*adwersarze*] iuż w tym lámí vpáđli: á przedćię duchowieńftwo dotąd fpráwiedliwóści mieć nie może *PowodPr 23.*

α. *Wyciąg z przepisów prawnych, streszczenie [czego] (2)* : PROCESS TYCH WSZYSTKICH STATVTOW, Albo Conſtituciy Epilogus: To iest, ſummowné zebránié, które wczyniono dla proſtých, áby niewiele latáiąc po kártách miał iákoby ná reieſtrzyku wſzytkę ſummę práw: co zową, PROCESS PRAWA. *SarnStat* 823.

Wyrażenie: »proces prawa« (1): *SarnStat* 823 *cf* wyżej.

3. *Dokument prawny; processus JanStat (14)* :

a. *Władz świeckich (13)* : Tedy wtym Proceſie nietylko pokoi warowany ale yte difference Vspokoione bydz maia *ActReg* 20, 4; [[*Ksenajasz kacarz*] chciał przymusić Flawiana, biskupa w Antyochiej, aby przyjął proces od Leona cesarza heretyka wydany *KuczPrzestr* 69].

proces czego (3): Proces Confederatiew Aby Panowie podpisali *ActReg* 4, 18; *PowodPr* 43.

α. *Dotyczący działań sądowych: postanowienie sądu, wyrok (8)* : Niczego w támtym Proceſie [*biskupa Herborta przeciw panom Balmom*] nienaydziefz/ nieprzyſtoynego Sądowi Biskupiemu *OrzRozm* I, I; A tákowého procesu *condemnati*, ináčéy tylko *ſola ignorantia* znosić będą mogli ná Tribunale/ álbo w Grodziéch zá odefłániém do *exequuciiéy*. *SarnStat* 436, 924.

proces przeciwko komu (1): Czytano potym Proces przeciwko tym ktorzy przy Maximilianie są *ActReg* 9.

proces w czym (1): Táke téz y ſpráwé páná Kálprá Kłodzińſkiego [...] / z Rzepkowſkim/ z tego łádu Kápturowého do naležného práw [...] odfylamy/ y wſzytek proces w niéy káfuiemy. *SarnStat* 876.

Zwrot: »proces, od processow kasować« [*szyk zmienny*] (1:1): *SarnStat* 876 *cf* *Wyrażenie*, *SarnStat* 876 *cf* *proces w czym*.

Szereg: »dekreta i processy« (2): Któré dekretá y procesy/ przez nié [*starostów*] ſkazané/ *autoritate eadem*, iáko y łádów Trybunálſkich wtwiérdzamy/ y *exequucią* ich [...] wárujemy. *SarnStat* 418, 876.

Wyrażenie: »proces kapturowy« (1): kauzy Duchowné zakonu Rzymſkiego którebykolwiek ná tym łádzie Kápturowym były łádzoné/ wolnémi czyniémi y káſuiemi od wſzelákich Dekrétów y procesów Kápturowych *SarnStat* 876. [*Cf t. X s.v. KAPTUROWY.*]

b. *Władzy kościelnej (1)* :

Wyrażenie: »rzymſkie procesy« = *dekretały (I)*: [*Mikołaj Pieniążek*] Ianá Białká/ Ianá Lelowſkiego [...] / y inych wiele ktorzy przyimowáli Rzymſkie procesy/ to iest lify/ y przyzwaláli ná nie/ przeciw práwu Polſkiemu: w dálmácyach s koſciółá wywlokłzy z miáłtá wyganiał *BielKron* 393v.

4. *Postęp, rozwój [nieszczęście, złe powodzenie sprawy albo zły przypadek; powodzenie dobre, złe – processus Cn] (1)* : Processus, process, prosper eventus, augumentum *BartBydg* 123b.

Synonimy: **1.** *postępek, postępowanie, prawo, przewod, rozprawa, sprawa*; **2.** *prawo, ustawa*; **3.a.α.** *dekret, sentencyja, skazanie, skazń, wyrok*; **b.** *dekretały*; **4.** *postęp*.